

emcdda.europa.eu

ZHRNUTIE – VYBRANÁ TÉMA:

Trendy v injekčnom užívaní drog v Európe

Európske monitorovacie centrum pre drogy a drogovú závislosť

Embargo: 00.00 h SEČ — 24. 6. 2010

Úvod

Dokument zo série „Vybraná téma“ sa zaoberá súčasnou situáciou v injekčnom užívaní drog v Európe. Vo všeobecnosti sa správa zaoberá dvoma otázkami: Aká je prevalencia a súčasné trendy injekčného užívania drog v Európe? Ako sa európske krajiny snažia predchádzať alebo obmedzovať tento typ užívania drog a aké sú ujmy s tým súvisiace?

Na účely získania odhadu prevalencie a trendov v injekčnom užívaní drog v Európe sa analyzovali údaje z rozličných zdrojov. Najnovšie údaje naznačujú, že injekčné užívanie drog je vo väčšine európskych krajín stabilné alebo klesá. Opatrenia, ako je substitučná liečba závislosti od opiátov a programy poskytovania injekčných ihliel a striekačiek, ktorých cieľom je obmedziť ujmy súvisiace s injekčným užívaním drog, sú teraz dostupné mnohým, ktorí ich potrebujú.

Odhady prevalencie

- Národné odhady, ktoré sú k dispozícii za 14 krajín, pohybujúce sa v rozpätí od menej ako jedného do 15 injekčných užívateľov drog na tisíc obyvateľov vo veku od 15 do 64 rokov, svedčia o značných rozdieloch v prevalencii medzi jednotlivými krajinami.
- Vážený priemer za dvanásť členských štátov EÚ, za ktoré sú k dispozícii odhady prevalencie, je 2,5 injekčných užívateľov drog na tisíc obyvateľov vo veku od 15 do 64 rokov. Po extrapolácii na celú Európsku úniu to znamená trištvrté milióna až milión aktívnych injekčných užívateľov drog.
- Päť krajín bolo schopných poskytnúť údaje na posúdenie trendu prevalencie injekčného užívania drog od roku 2002 do roku 2007. Hoci v troch z týchto piatich krajín možno pozorovať pokles, len v **Spojenom kráľovstve** bola zmena štatisticky významná.

Užívatelia drog, ktorí nastúpili na liečbu

- Dvadsaťšesť európskych krajín poskytlo údaje o užívateľoch drog, ktorí nastúpili na liečbu v roku 2007. Údaje o počte osôb, ktoré nastúpili na liečbu, nemusia byť reprezentatívne za celú populáciu liečených.
- Jedna tretina (33 %) všetkých užívateľov drog, ktorí nastúpili na liečbu v roku 2007, uvádza ako obvyklý spôsob podávania primárnej drogy injekčné užívanie. Podiel osôb, ktoré si „obvykle vpichujú“ primárnu drogu sa pohybujú od 2 % v **Holandsku** do 93 % v **Litve**.
- Približne jedna štvrtina osôb, ktoré nastúpili na liečbu, uvádza, že si v minulosti vpichovali drogy, ale v súčasnosti si už drogy nepichajú. Teda približne 60 % užívateľov drog, ktorí nastúpili na liečbu, v súčasnosti užívajú alebo v minulosti užívali drogy injekčne.
- Injekčné užívanie drog v Európe je najčastejšie spojené s užívaním opioidov. V priemere 45 % osôb, ktoré nastúpili na liečbu kvôli primárnemu užívaniu opioidov, uvádza, že drogu obvykle užívali injekčne. Spomedzi pacientov, ktorí užívali primárne kokaín, 8 % uvádza, že si obvykle drogu vpichovali. V tých krajinách, kde najväčšiu skupinu užívateľov drog v liečbe tvoria užívatelia amfetamínov, od 41 % do 83 % primárnych užívateľov amfetamínov (**Finsko**, **Švédsko**) alebo metamfetamínov (**Česká republika**, **Slovensko**) uvádza, že si obvykle drogu vpichovali.

SK — Embargo: 00.00 h SEČ — 24. 6. 2010

- Spomedzi osôb, ktoré nastúpili na liečbu kvôli užívaniu opioidov, kokaínu alebo amfetamínov po prvýkrát, podiel osôb, ktoré uvádzali, že primárnu drogu užívajú injekčne, v období rokov 2002 až 2007 poklesol.
- Údaje o užívateľoch drog, ktorí nastúpili na liečbu po prvýkrát v období od roku 2002 do roku 2007, naznačujú klesajúci trend injekčného užívania drog medzi užívateľmi, ktorí ako primárnu drogu užívali kokaín, a stabilný trend medzi užívateľmi amfetamínov.

Injekčne užívanie drog vo väzení

- Od 6 % do 38 % uväznených uvádza, že si už niekedy vpichli drogu, v závislosti od krajiny. Injekčné užívanie drog vo väzení uvádza od 1% do 31 % uväznených.

Údaje o infekčných ochoreniach

- Testovanie injekčných užívateľov drog na infekčné ochorenia odhalilo, že v niektorých krajinách sú vysoké podiely osôb, ktoré si vpichovali drogy menej ako dva roky, čo svedčí o vysokom počte osôb, ktoré začali brať drogy len prednedávnom, a v niekoľkých krajinách tiež odhalilo vysoké podiely injekčných užívateľov drog mladších ako 25 rokov.
- V členských štátoch EÚ sú podiely hlásených novo diagnostikovaných prípadov infekcie HIV medzi injekčnými užívateľmi drog väčšinou stabilné a na nízkej úrovni, alebo klesajú.
- Rastúce miery výskytu nahlásených prípadov HIV v dôsledku injekčného užívania drog v krajinách, ktoré susedia s Európskou úniou, svedčia o pretrvávajúcej vysokej úrovni prenosu.

Trendy v počte úmrtí spôsobených drogami v Európe

- Keďže injekčné užívanie heroínu sa podieľa na mnohých úmrtiach spôsobených predávkovaním drogami, údaje o úmrtiach spôsobených drogami umožňujú urobiť si úsudok o prevalencii a trendoch v injekčnom užívaní drog.
- Údaje za rok 2007 vypovedajú o stabilnom trende v počte úmrtí spôsobených drogami v piatich z 18 členských štátov EÚ, ale v 13 z týchto krajín je trend rastúci.
- Vekové profily osôb, ktoré zomreli v dôsledku užívania drog, naznačujú, že počet mladých užívateľov heroínu sa vo väčšine krajín stabilizuje alebo dokonca klesá. Údaje však svedčia o pokračujúcom získavaní mladých užívateľov drog v celom rade krajín, najmä injekčných užívateľov heroínu.

Intervencie zamerané na injekčných užívateľov drog

- V európskych krajinách sa reakcie na injekčné užívanie drog a jeho následky sústredili na liečbu drogovej závislosti; obzvlášť na substitučnú liečbu pacientov závislých na opioidoch, ktorá je najefektívnejšou intervenciou pri znižovaní injekčného užívania drog.
- Odhaduje sa, že v roku 2007 bolo v Európskej únii 650 000 osôb v substitučnej liečbe, čo sa rovná približne 40 % odhadovaného celkového počtu problémových užívateľov opioidov. Počet osôb v substitučnej liečbe v danom roku, predstavuje viac ako trojnásobný nárast od roku 1995.
- Údaje z desiatich krajín vykazujú veľké rozdiely v podiele problémových užívateľov opiátov, ktorí majú prístup k substitučnej liečbe závislosti od opioidov, od 5 % na **Cypre** po viac ako 50 % v **Nemecku**.
- Programy výmen injekčných ihliel a striekačiek, ktorých cieľom je znížiť riziko infekčných ochorení spojených so spoločným používaním injekčných ihliel a striekačiek, existujú vo všetkých členských štátoch EÚ, Chorvátsku a Nórsku a vo väčšine krajín sú dostupné veľkému počtu užívateľov drog.
- Od roku 2003 do roku 2007 sa celkový počet vydaných striekačiek zvýšil o 33 % v 14 krajinách, ktoré boli schopné poskytnúť tieto informácie.

- Odhaduje sa, že na špecializovaných výdajných miestach, ktoré poskytujú injekčné striekačky – bez započítania predaja v lekárňach – je priemer vydaných striekačiek v Európskej únii okolo 50 injekčných striekačiek ročne na jedného užívateľa drog.